

Aportacions al Pacte Nacional per a la Transició Energètica a Catalunya

Aprovades a la Junta Directiva del 14 de setembre de 2015

CMES, Col·lectiu per a un nou Model Energètic i Social Sostenible, davant del procés de concertació obert pel Govern de Catalunya en forma de diàleg social i polític per dissenyar un model energètic que permeti arribar al 2050 amb el 100% de fonts renovables (altrament dit **Pacte Nacional per a la Transició Energètica a Catalunya, PNTEC**), expressa el següent:

1. OBJECTIUS

En primer lloc, el col·lectiu CMES propugna i justifica des de fa temps amb dades i xifres la Transició Energètica cap al 100% renovables en un horitzó no superior al 2050, basat en el llibre *El Col·lapse és evitable, La transició energètica del segle XXI (TE21)* de Ramon Sans Rovira, com a solució de la crisi ambiental i de recursos a què ens aboca l'actual sistema energètic basat en els combustibles fòssils i l'urani. Per tant, CMES coincideix amb aquest **objectiu bàsic del PNTEC** i mostra una excel·lent predisposició al debat i a la concertació.

Ara bé, associat a aquest objectiu bàsic, el col·lectiu CMES incorpora de forma radical assolir la màxima **democràcia energètica** en benefici de tota la societat i del teixit productiu. En aquest sentit, formen part indissociables dels seus objectius:

- Incorporar com element bàsic la **generació distribuïda** amb una **àmplia participació social**
- Assegurar el dret a l'**auto-generació**
- Establir fórmules de **balanç net** (per a la electricitat)

Per al col·lectiu CMES, la Transició Energètica vers les energies renovables, basada en unes fonts energètiques primàries properes i distribuïdes, ofereix una excel·lent oportunitat per crear un nou sistema energètic més democràtic i per a millorar la justícia social. Fer simplement un canvi de tecnologies mantenint la generació i el control concentrats en mans d'unes poques empreses privades seria la pèrdua del sentit primigeni de la pròpia noció de servei públic que s'escau a un bé tan essencial com l'energia.

Alhora, l'energia hauria de passar a ser considerat un bé bàsic (com l'aigua) per la qual cosa els poders públics haurien d'assegurar el **dret d'accés** i la **garantia de subministrament**.

CMES dóna també per descomptat que la Transició Energètica comporta el **tancament de les centrals nuclears** i una acurada preocupació per a l'impuls de l'**emmagatzematge d'energia** en les seves més variades formes com a garantia per completar la Transició Energètica al 100%.

2. CONDICIONS DEL PACTE

CMES entén que perquè el **Pacte Nacional** sigui **sòlid** cal que es donin les següents condicions

- Que hi participin **tots els actors** involucrats en l'energia a fi que sigui un pacte **inclusiu** de manera que en el procés de debat i de concertació ningú es pugui sentir exclòs.
- Que les **regles del joc del procés de participació** siguin clares i equànimes. Caldrà assegurar a la mateixa taula actors estratègics molt poderosos amb altres actors importants i necessaris però relativament febles. Entenem que un bon govern ha de propiciar un balanç equilibrat entre els actors que mostrin visió de futur i capacitat de lideratge.

En aquest sentit en el text del document de bases no estan referenciats de forma explícita actors com ara els governs i les administracions locals, les universitats i els ciutadans, col·lectivitats i petites empreses com a auto-generadors d'energia.

3. ASPECTES ESPECÍFICS de la Transició Energètica

Alhora, CMES també ha identificat alguns elements prou consistents per incorporar al PNTEC a fi que permeti treballar i aprofundir en qualsevol marc polític del futur immediat, amb independència de les competències alienes al món institucional català. Els principals punts serien:

1. Consideracions generals

- a) Eскурçament dels terminis de la Transició Energètica
Dintre del possible, com més ràpida i decidida sigui la Transició Energètica, resulta més favorable, com mostren els diferents escenaris estudiats a partir de "TE21 a la carta" (basat en el model del llibre de Ramon Sans Rovira). Alhora, Catalunya se situaria en una posició d'avantatge competitiu.
- b) Pla d'etapes de la Transició Energètica
La Transició Energètica és un procés complex que requereix una planificació. Per tant, cal acompanyar-la d'un Pla d'Etapes on s'indiquin els agents i les tecnologies més adequades a implantar en cada moment, les inversions adequades a necessitats que no hipotequin el futur i les recerques que cal impulsar per facilitar les etapes següents (entre la documentació adjunta, hi ha un model de Pla d'Etapes).

2. Elements bàsics a incloure

- c) Regulador del mercat d'energia a Catalunya
Crear el regulador del mercat de l'energia a Catalunya, amb la concreció dels criteris i l'àmbit d'actuació, a fi de garantir el seu correcte desenvolupament. Entre d'altres, ha de contemplar la protecció dels interessos que de forma raonable es puguin veure afectats durant la Transició Energètica, l'estímul normatiu a la producció distribuïda, l'establiment d'un règim de drets i deures entre els diversos actors així com un sistema tarifari just i competitiu.
- d) Pla Territorial de l'Energia
Establir un Pla Territorial de l'Energia per preveure i desenvolupar els usos, les vinculacions i les afectacions territorials en consonància amb les necessitats previstes en el PNTEC (les energies renovables són capturades en superfície), així com els seus instruments d'execució.
- e) Transport
El transport és un dels elements claus de la transició energètica. Entre altres cal tenir en compte: 1) El foment del transport col·lectiu; 2) L'establiment d'un pla d'intercanviadors en el marc del Pla de transport de viatges de Catalunya 2020 recentment posat a informació pública; 3) Impulsar el vehicle elèctric en les ciutats i fomentar la generalització dels sistemes de càrrega en pàrquings públics i privats com a primer pas de l'abandó progressiu dels combustibles d'origen fòssil.
- f) Fiscalitat
Incloure la perspectiva d'una política fiscal que impulsi que els mecanismes de mercat per ajustar els preus en zones d'elasticitat que afavoreixin la Transició Energètica.

3. Precisió sobre les funcions d'alguns actors

- g) Govern i administracions locals
Cal que el PNTEC prevegi i faciliti que els governs i les administracions locals s'involucrin en la Transició Energètica, entre altres a través de:
  - Desenvolupar reglaments urbanístics, d'edificació, de transport i d'activitats econòmiques que protegeixin i estimulin la Transició Energètica
  - Iniciatives sobre usos energètics adequats i la generació energètica distribuïda.
  - Regular i facilitar la creació de companyies energètiques cooperatives i municipals
  - Activar els serveis dels ajuntaments i de les entitats supramunicipals per potenciar la generació d'ocupació lligada a la Transició Energètica a Catalunya.
- h) Universitats i altres centres de recerca
Cal preveure el desenvolupament de projectes d'abast (alguns d'ells, connectats amb EU) en especial els destinats a àmbits estratègics de les etapes futures de la Transició Energètica, entre ells el transport, l'habitatge i els nous vectors energètics, com ara l'hidrogen.